

El vermell americà es descoloreix

El president Sebastián Piñera, segon per la dreta, saluda acompanyat d'uns quants ministres el dia 9 de febrer passat. A la seva esquerra, Alfredo Moreno, titular d'Afers Estrangers, i a la seva dreta, Jaime Ravinet, ministre de Defensa, i Rodrigo Hinzpeter, d'Interior.

La pujada al poder de la dreta a Xile ha modificat el color polític de l'Amèrica Llatina. Alguns països, com ara el Perú o Colòmbia, celebren que hi hagi un nou membre a l'eix anti-Chávez; alguns altres, però, veuen amb temor que el 'fenomen Piñera' pugui estendre's.

La temperatura de les relacions diplomàtiques entre els països de l'Amèrica del Sud començarà a pujar uns quants graus a partir d'aquesta setmana. Amb l'arribada al govern de Xile del conservador Sebastián Piñera, els enemics d'Hugo Chávez, principalment els governs de Colòmbia i el Perú, comptaran amb un nou soci. De fet, el primer comentari relacionat amb política exterior que ha fet Piñera d'ençà que va guanyar les eleccions ha estat contra Veneçuela, tot assenyalant que les seves diferències amb Chávez són "profundes". El

president veneçolà no es va mossegar la llengua i va respondre en uns termes semblants: "És impossible que un empresari ric estigui d'acord amb una revolució socialista, però jo només li demano que no es fiqui amb nosaltres", va declarar Chávez, segons que recollia el diari xilè *La Nación*.

L'equip de Piñera no ha amagat la preocupació pel fet que Hugo Chávez, com ja ha anunciat que farà, assisteixi a la cerimònia de presa de possessió del nou president, que es durà a terme a Valparaíso, seu del parlament xilè, el dijous dia 11 de

març. Es tem que Chávez pugui emetre, com sol fer, alguna declaració contundent que acapari tota l'atenció dels mitjans de comunicació. Encara és molt present la picabaralla de fa dues setmanes entre Chávez i el president de Colòmbia, Álvaro Uribe, durant la cimera de l'anomenat grup de Rio; una trobada que va significar, precisament, el debut de Piñera a l'àmbit internacional com a president electe. A més, els col·laboradors del nou líder xilè, temen també que Hugo Chávez pugui participar en alguna activitat, organitzada per simpatit-

zants seus a Xile, que es converteixi en un acte propagandístic contra el nou president conservador.

Sigui com sigui, Piñera ja ha deixat clar quins seran els països llatinoamericans amb què és difícil que hi hagi bona relació. Després de Veneçuela, les següents crítiques que va fer un cop guanyades les eleccions es van adreçar cap a Cuba; un país que, malgrat tot, també ha anunciat que enviarà una representació a la cerimònia de Valparaíso. Tot i que en el moment de tancar edició, el govern cubà encara no havia anunciat qui formaria part de la delegació, des de Xile també es veia amb preocupació que fos el president Raúl Castro que assistís a la presa de possessió de Piñera. Això, igual que en el cas de Chávez, com assenyalava el diari *La Nación*, desviaria tota la mirada dels mitjans de comunicació del veritable centre d'atenció.

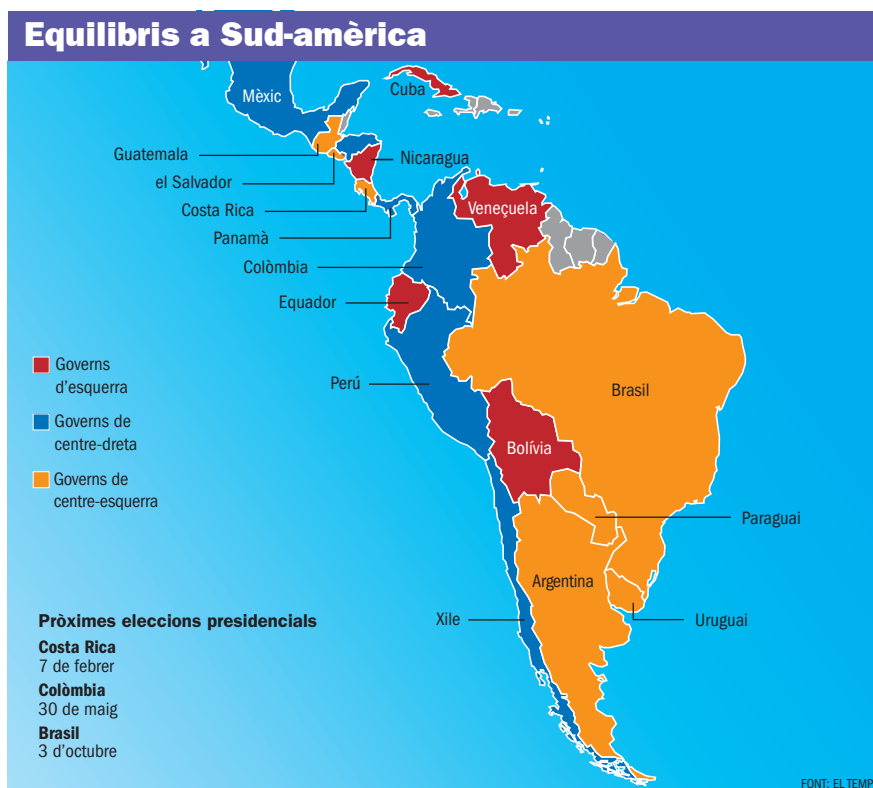
Relacions prioritàries. Sigui com vulgui, la victòria de Sebastian Piñera a les eleccions presidencials del mes de gener proppassat ha estat molt benvinguda pels governs de Colòmbia i del Perú, perquè això enfortirà l'oposició que mantenen contra l'anomenat *eix chavista*, format pels països amb governs més esquerrans de Llatinoamèrica; és a dir, Veneçuela, Bolívia, l'Equador i Nicaragua. Tanmateix, en una de les primeres entrevistes que Piñera va concedir després de guanyar les eleccions –en aquest cas al diari *La Tercera*– avançava que els primers llocs que visitaria ja com a president serien el Brasil i l'Argentina. De fet, Piñera, en condició de president electe, ja es va reunir amb el president del Brasil, Luiz Inácio Lula da Silva, durant la cimera del grup de Rio que es va dur a terme a Cancún la darrera setmana de febrer. “El Brasil és per a nosaltres un país fonamental, no tan sols per haver compartit històries i interessos, sinó perquè s’ha transformat en una potència mundial i, encara més, en la gran potència de l’Amèrica del Sud, igual com Mèxic al nord; dos països que donen estabilitat a la regió i amb els quals Xile ha de buscar relacions privilegiades”, deia Piñera en una entrevista al diari *El Mercurio*, poc abans de les eleccions.

De tota manera, això no vol dir que Piñera descarti un tracte preferencial amb el Perú. Però passa que aquesta relació és molt marcada per una disputa pels límits marítims entre ambdós països; un afer que en aquest moment, de mutu acord, estudia el Tribunal Internacional de l’Haia. “Defensarem amb fermesa i prudència allò que legítimament ens pertany. Però no congelarem tota la relació amb el Perú mentre esperem què resol l’Haia”, assegurava Piñera en una entrevista al diari xilè *La Tercera*. A més, en aquesta mateixa entrevista, Piñera es mostrava obert, tot i les diferències ideològiques, a mantenir una bona relació bilateral amb el president de Bolívia, Evo Morales; un país que gaudeix d’un acord de lliure trànsit amb Xile, per tal de superar l’handicap que és per a ell no tenir accés a la mar.

Canvi de tendència. Alguns analistes han vist en la victòria de la dreta a Xile la confirmació de l’inici d’un canvi de tendència a Llatinoamèrica; un canvi que va començar amb la pujada al poder de Ricardo Martinelli, a Panamà, el juliol de l’any passat, i

de Porfirio Lobo a Hondures, el mes de gener d’enguany. Això no obstant, el bloc d’esquerrres també es va apuntar algunes victòries al llarg de l’any passat, com ara les de Mauricio Funes al Salvador i José Mujica a l’Uruguai. A més, cal tenir en compte també que l’any passat el bolivià Evo Morales i l’equatorià Rafael Correa van començar un segon mandat i que Laura Chinchilla prendrà possessió del càrrec de presidenta de Costa Rica el mes de maig.

Curiosament, al Brasil i a l’Argentina, que molt probablement seran els dos primers països que Piñera visitarà oficialment com a president, és on s’han despertat més recels arran de la victòria conservadora a Xile. Aquesta preocupació prové de la possibilitat que el fenomen Piñera es pugui reproduir a més països llatinoamericans. El cas més semblant a Piñera a l’Argentina el constitueix l’empresari Mauricio Macri, alcalde de Buenos Aires. Macri té semblances amb Piñera: a banda de ser empresaris, són presidents de clubs de futbol, el Boca Juniors i el Colo Colo, respectivament. Això no obstant, Piñera ha aplegat el suport d’una àmplia coalició, cosa que Macri encara

Un pinochetista per a relacionar-se amb el món

Una de les incògnites del nou govern de Xile serà l'actuació del nou ministre d'Afers Estrangers, Alfredo Moreno, sobretot per la seva manca d'experiència. De fet, aquest nomenament fou una de les sorpreses de l'anunci de la composició del nou govern, que Sebastián Piñera va donar a conèixer a mitjan mes de febrer. Moreno, enginyer molt vinculat al món empresarial, no milita en cap formació política, tot i que és considerat molt proper a la Unió Democràtica Independiente, el partit dels pinochetistes. El nou ministre d'Estrangers es va poder estrenar a Cancún amb motiu de la cimera del grup de Rio on, tot i mantenir-se en un segon pla, darrere de Piñera, va tenir reunions amb ministres d'uns altres països, entre els quals el d'Afers Estrangers del Perú, José García Belaunde.

no té si vol disputar la presidència a Cristina Kirchner.

Així mateix, el Partit dels Treballadors del Brasil, del qual forma part el president Lula da Silva, ha pres l'exemple de Xile com un avís d'allò que podria passar a les eleccions que es faran el mes d'octubre vinent. "Les eleccions xilenes poden significar una preocupació al Brasil i marquen la importància de la unió entre esquerra i centre-esquerra", va advertir Dilma Rousseff, la candidata del Partit dels Treballadors a rellevar Lula. Amb aquestes paraules, Rousseff avisava que la bona gestió econòmica duta a terme al Brasil, igual com ha fet Michelle Bachelet a Xile, no significa que el candidat governamental tingui la victòria garantida. De fet, en aquests moments, el favorit a les enquestes per guanyar les eleccions al Brasil és José Serra, que alguns comparen també amb Sebastián Piñera.

Xevi Camprubi

"Tot el nou govern va participar en la dictadura"

Oswaldo Andrade (Santiago de Xile, 1953) és diputat al parlament xilè i fou ministre de Treball del govern de Michelle Bachelet. Aquest ex-pres polític del règim d'Augusto Pinochet apunta com a nou president del Partit Socialista de Xile.

Què en poden esperar, els xilens, del govern de Piñera?

—Primer de tot, cal dir que és un govern de dreta. De vegades les obvietats no es diuen. En conseqüència, cal pensar que les iniciatives polítiques, legislatives i institucionals seran les pròpies d'un govern d'aquestes característiques. És molt probable que tinguin més pes els instruments per fer que, en l'àmbit social i econòmic, l'eix de la construcció del país sigui el mercat. Segon, és un govern que viurà una tensió entre allò que es van comprometre a fer i els canvis que seran capaços de dur a terme. De fet, a la campanya van insistir molt en aquest canvi. Veurem en quina mesura es veuen amb cor d'acomplir-lo. Hi haurà, a més, una altra tensió pel fet que és un govern que no té cap experiència en administració de l'estat. No és tan simple de traslladar les experiències del sector privat al sector públic, perquè són lògiques distintes. Pot haver-hi un procés d'instal·lació més lent que no va assenyalar la perspectiva de la promesa de canvi.

—Quina opinió teniu del nou gabinet de ministres?

—És coherent amb el caràcter de dreta d'aquest govern. En general —no vull pas personalitzar—, té una clara formació empresarial, amb gent que prové d'organitzacions d'aquesta naturalesa, amb gran experiència en el món de les finances.

—Hi percebeu cap llegat de la dictadura, en l'elecció dels noms?

—Entre les virtuts que ha tingut la dreta, i cal reconèixer-lo, hi ha la d'haver aconseguit de netejar el seu passat dictatorial. Ho dic tal com raja, perquè molts dels actuals dirigents de la dreta són fills que es van instruir en la política i en la vida pública durant la dictadura. Molts són parlamentaris, van ser alcaldes designats a l'època de Pinochet o van complir-hi un cert paper. L'avantatge de Piñera és que ha sabut transmetre a la ciutadania que ell va anar contra la dictadura i que, per tant, el seu govern no hi té cap relació de dependència històrica. Jo crec que això s'ha de qüestionar, perquè si hom revisa la història de cadascun dels membres del govern, tots van tenir algun grau de participació en el govern militar.

—I fins on creieu que això pot determinar l'orientació de la nova administració?

—El govern de Pinochet fou un govern de dreta. Aquest serà un govern de dreta i algun lligam hi ha, malgrat els vint anys que han passat de governs de la Concertació.

—Quines qüestions considereu que va deixar pendents la Concertació?

—Els governs de la Concertació han fet grans coses de les quals hauríem de sentir-nos molt orgullosos. Però tenim un parell de dèficits bàsics. Un, que vam burocratitzar molt l'acció política. Moltes de les coses que s'havien d'haver fet amb la ciu-